

אגף קרקעות ואגו"ש

30.3.2020

לכבוד

יו"ר ועד המושב / מזכיר

א.ג.נ.,

הנדון: כינוס אסיפות כלליות לאור המגבלות שנקבעו בתקנות שעת חירום בעניין נגיף הקורונה

לאור המגבלות החדשות שקבעה הממשלה בתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), תש"ף-2020, אשר נחתמו ביום 21.3.20 וההחמרות הנוספות שהתפרסמו למניעת התפשטות נגיף הקורונה, להלן הנחיות רשם האגודות השיתופיות (להלן: "הרשם") בעניין כינוס אסיפות כלליות בתקופה זו אשר פורסמו ביום 25.3.20:

1. **ככלל, יש להימנע בימים אלה, ככל האפשר, מכינוס אסיפות כלליות. רוב רובם של הנושאים העולים לדיון ולהכרעת האסיפה הכללית הינם מן הסוג הסובל דיחוי, ולו לפרק זמן של מספר שבועות.**
2. בהנחיות הרשם שניתנו עוד ביום 15.3.20, ניתן, בין היתר, מענה נקודתי להארכת כהונת ועד ההנהלה, כך שבימים אלה אין צורך לכנס אסיפות לצורך קיום בחירות.
3. עם זאת, ייתכנו **מקרים מיוחדים ויוצאי דופן** בהם עומדת על הפרק הכרעה בנושא אשר דחיית ההכרעה בו עלולה לגרום לנזק כלכלי משמעותי לאגודה או לחבריה, למשבר חברתי עמוק, או לקושי של ממש בהמשך ניהולה התקין של האגודה. על כן, **באותם מקרים בלבד**, ניתנת האפשרות לפעול לכינוס אסיפה כללית ולקיום הצבעה במתכונת שתפורט להלן.
4. תקנה 5(א) לתקנות האגודות השיתופיות (רשויות האגודה), תשל"ה-1975, קובעת כך: **"החליט הוועד על קיום אסיפה כללית, יקבע גם את המקום וסדר היום שלה, ויודיע על כך לחברי האגודה"**.
5. קיום אסיפה וירטואלית באופן המאפשר הצגת הנושא ושמיעת עמדות החברים טרם ההצבעה, אינו שונה באופן מהותי מן האסיפה המסורתית המוכרת לנו, ועשוי, **בימים אלה**, לעמוד בחובת קיום אסיפה בהתאם ללשון תקנה 5(א) הנ"ל, גם אם אין החברים נוכחים במקום פיזי אחד.
6. הרשם מציע שתי חלופות לקיום אסיפה כללית, ומדגיש כי יש להעדיף, ככל הניתן, את החלופה הראשונה על פני השנייה, בהיותה קרובה יותר במאפייניה לאסיפה המסורתית.

שיחת ועידה בוידאו

7. בחלופה זו, נעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים, המאפשרים לכל החברים לראות ולשמע איש את רעהו ואף להשמיע בפני יתר החברים את דעתם.
8. ככל שנעשה שימוש בחלופה זו, על הוועד להקפיד כי כל החברים ערוכים לשימוש באמצעי זה ושולטים בו. יש לוודא לפני השימוש בפעם הראשונה כי החברים מכירים את המערכת ויודעים להשתמש בה, ולהציע סיוע למי שזקוק לעזרה בהורדת האפליקציה ולהדרכה באופן השימוש בה. כן מוצע לערוך, ערב האסיפה המתוכננת, בדיקה כדי לוודא שהמערכת פועלת כשורה.
9. בכל מקרה, על יו"ר האסיפה לנהל פרוטוקול אשר יתעד, כמקובל, את מהלך הדיון באסיפה (אליו רצוי להוסיף אף הקלטה של האסיפה).

שימוש בדואר אלקטרוני

10. בחלופה זו, מובא הנושא העומד לדיון ולהכרעה לידיעת החברים באמצעות הדוא"ל, לאחר פרסום סדר יום ומסגרת זמנים מפורטת לתהליך כולו. המזכירות תעקוב אחר אישורי המסירה והקריאה (הקיימים במערכת הדוא"ל) ותעמוד בקשר טלפוני עם חברים אשר לא פתחו את הדואר.

11. לחברים יינתן פרק זמן של מספר ימים (לא פחות משלושה) להעביר את תגובתם הכתובה להצעה. לאחר חלוף המועד שנקבע, תועברנה כל התגובות וההתייחסויות שהתקבלו לידיעת כלל חברי האגודה (שוב בדוא"ל), כדי שאלו תעמודנה לנגד עיניהם טרם ההצבעה, אשר תתקיים בחלוף מספר ימים במהלכם יוכלו החברים לעיין בתגובות ולגבש עמדתם.

12. כאמור, חלופה זו פחות רצויה, וניתן לשקול שימוש בה אם מדובר בנושא אשר אינו סובל דיחוי וכאשר מדובר באגודה בה רוב החברים אינם יכולים לעשות שימוש באמצעים טכנולוגיים כמפורט בחלופה הראשונה.

הצבעה

13. דרך ההצבעה הרגילה באסיפה כללית הינה בהרמת ידיים, אך באפשרות האגודה לקבוע בתקנונה דרכים אחרות, או נוספות, להצבעה. ישנם תקנונים המחייבים הצבעה חסויה בנושאים מסוימים, ויש שקבעו, באופן כללי, סמכות לקיים הצבעה בדרך אחרת שאיננה בהרמת יד.

14. במסגרת בחינת החלופות האפשריות לקיום הצבעה, על כל אגודה לבחור ולהעדיף את החלופה התואמת, או המתיישבת בקירוב, עם הקבוע בתקנונה, כאשר סוגי ההצבעות מתחלקים לשניים: הצבעה גלויה והצבעה חשאית.

הצבעה גלויה

15. כאשר התקנון קובע במפורש כי נושא מסוים יוכרע על פי הצבעה בהרמת יד, או מקום בו בחרה אגודה אשר יש בידה לבחור בין אופני הצבעה שונים בהצבעה גלויה, ישנן מספר חלופות, **אשר בתקופה זו בלבד** ניתן לעשות בהן שימוש:

(א) **הצבעה "בשידור חי" בהיוועדות חזותית**: תעשה בהרמת יד בשיחת ועידה בוידאו.

(ב) **הצבעה באמצעים אלקטרוניים**: ככל שיש בידי האגודה פלטפורמה מתאימה ניתן לקיים את ההצבעה הגלויה באמצעותה, ובלבד שהמערכת עומדת בדרישות הבאות: זיהוי ודאי של המצביע באמצעות "הזדהות חזקה" (לדוגמה: תעודת זהות + מספר טלפון + קוד אימות חד-פעמי); מניעת כפל הצבעות על ידי אותו חבר; אמינות בספירת קולות המצביעים.

(ג) **הצבעה בדוא"ל**: בחלופה זו, כל חבר מעביר למזכירות האגודה את הצבעתו בהודעת דוא"ל מתיבתו האישית, בציון שמו המלא ומספר תעודת הזהות. המזכירות תנהל רישום מדויק של כל החברים שהצביעו על גבי רשימה שתוכן מבעוד מועד (בין היתר, כדי למנוע כפל הצבעות), תדפיס את כל ההודעות ותצרפם לפרוטוקול הדיון וההצבעה. **ככל שאין לכל חברי האגודה דוא"ל, לא ניתן לעשות שימוש בחלופה זו.**

(ד) **הצבעה באמצעות מסרון (sms) או הודעת ווטסאפ**: ניתן לאפשר שימוש באמצעים אלה, **בתקופה האמורה בלבד**, בהתקיים התנאים הבאים:

(1) המזכירות תכין מבעוד מועד רשימה מלאה של כל החברים ומספרי הטלפון שלהם, כך שלא תתקבל ולא תירשם הצבעה ממספר טלפון שאיננו מופיע ברשימה הנ"ל.

(2) בהודעה ירשום החבר, נוסף על תוכן הצבעתו, את שמו המלא ומספר תעודת הזהות שלו.

(3) עם קבלת הצבעתו של חבר יסומן הדבר ברשימה שתוכן מבעוד מועד, באופן שימנע הצבעה נוספת של אותו חבר.

(4) בדומה להצבעה באמצעות דוא"ל, אף כאן תודפסנה כל ההודעות ותישמרנה יחד עם פרוטוקול הדיון ותוצאות ההצבעה.

מכל מקום, כשנעשה שימוש בווטסאפ, ייתכן וקיום ההצבעה באמצעות קבוצת ווטסאפ ייעודית שתפתח לצורך זה תהיה עדיפה.

הצבעה חשאית

16. בהתאם לסעיף 2 לתקנות שעת חירום לא ניתן, ככלל, לצאת למרחב הציבורי, אלא למטרות המנויות בתקנה. על כן, ככלל, לא ניתן לקיים בתקופה זו הצבעות חשאיות. חרף זאת, ישנו אמצעי אחד העשוי להתאים לקיום הצבעות חשאיות אשר אינו מחייב יציאה למרחב הציבורי - הצבעה אלקטרונית.
17. עם זאת, אגודה המבקשת לעשות שימוש במערכת של הצבעה אלקטרונית נדרשת לבחון אם הדבר עולה בקנה אחד עם הקבוע בתקנונה.
18. ככל שהדבר איננו מתאפשר, הרשם פתח "מסלול מהיר" **לתיקון זמני** של התקנון (תיקון אחד בנוסח אשר נקבע על ידי הרשם ואשר יהיה תקף כל עוד אין אפשרות לקיים הצבעות חשאיות בקלפי). תיקון זמני זה של התקנון ייעשה בהתאם לכל הכללים החלים על תיקון תקנון ויחייב אישור בהצבעה גלויה של החברים (באחת החלופות הקבועות במסמך זה) בהתאם להוראת תקנה 7 לתקנות האגודות השיתופיות (ייסוד), תשל"ו-1976. הרשם מתחייב בהנחיותיו הנ"ל כי תיקון כאמור אשר התקיימו בו כל דרישות החוק והתקנון, יאושר על ידי סמוך לאחר שיתקבל במשרדו.
19. אגודה אשר החליטה לעשות שימוש בהצבעה אלקטרונית, נדרשת לוודא שמערכת ההצבעה עומדת בכל הדרישות שזכרו לעיל: זיהוי ודאי של המצביע באמצעות "הזדהות חזקה"; מניעת כפל הצבעות על ידי אותו חבר; אמינות בספירת קולות המצביעים. **ובנוסף, מאחר שמדובר בהצבעה חשאית – על המערכת להבטיח גם את חשאיות ההצבעה: היעדר יכולת לאחזר את המידע בדבר אופן הצבעתו האישי של חבר זה או אחר, להבדיל מסך התומכים או המתנגדים להצעה.**
20. טרם השימוש במערכת ההצבעה האלקטרונית, על הוועד להכין נוהל להצבעה אלקטרונית, בו יפורטו, בין היתר, האמצעים הננקטים לשמירת כל העקרונות המפורטים לעיל, ויפרסם נוהל זה לחבריו.

סיכום

21. ככלל, יש להימנע, ככל הניתן, מקיום אסיפות כלליות בתקופה זו.
22. **במקרים חריגים ויוצאי דופן**, ניתן לקיים דיון בנושאים המחייבים הכרעה דחופה באמצעות שיחת ועידה בוידאו או באמצעות דוא"ל, במגבלות המפורטות לעיל.
23. הצבעות גלויות – ניתן לקיים באמצעות שיחת ועידה בוידאו, באמצעים אלקטרוניים, באמצעות דוא"ל או באמצעות מסרונים / ווטסאפ, הכל בתנאים המפורטים.
24. הצבעות חסויות – ככלל, לא ניתן לקיים בימים אלו, בהיעדר אפשרות להצבעה בקלפי. עם זאת, באותן אגודות בהן נמצא כי הצבעה אלקטרונית אינה עומדת בסתירה לקבוע בתקנונה, או שתקנונה תוקן באופן זמני כמפורט לעילה, אין מניעה, **בימים אלה**, לעשות שימוש במערכת כאמור, ובלבד שזו עומדת בכל התנאים המפורטים במסמך זה.
25. יש להדגיש כי כל ההקלות המפורטות במסמך זה, בכל הנוגע לאופן קיום אסיפות כלליות וההצבעה בהן, נועדו לאותם מקרים מיוחדים בהם לא ניתן לדחות את הדיון וההכרעה עד לביטול תקנות שעת חירום. בכל מקרה, על כל אגודה לוודא, טרם נקיטה באיזה מן הצעדים הנזכרים במסמך זה, כי הדבר אינו עומד בסתירה לתקנונה.
26. בימים אלה, משרדי רשם האגודות פועלים במתכונת חירום בלבד, ועומדים לרשות האגודות (בעיקר בנושאים דחופים) באמצעות שליחת טופס פנייה מקוון באתר הרשם או באמצעות פנייה לתא הדואר של האיגוד השיתופי.

בברכה,

עו"ד מיכל בוסל
מנהלת אגף קרקעות ואגודות שיתופיות

העתק:
עו"ד עמית יפרח, מזכ"ל